

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פרקי יסוד בתולדות המזה"ת המודרני לתלמידי חבצלות - 38461

תאריך עדכון אחרון 27-08-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי האסלאם והמזרח התיכון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נדב סולומונוביץ

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Nadav.Solomonovic@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס מתמקד בלימוד תולדות המזרח התיכון בעידן המודרני, בעיקר עם קריסת האימפריה העות'מאנית ב-1918. ייחודו של הקורס בשילוב שבין היסטוריה פוליטית, המתמקדת בתהליכים מדיניים ואזוריים; היסטוריה חברתית העוסקת במודרניזציה, ריבוד חברתי ומיעוטים; והיסטוריה רעיונית המנתחת אידיאולוגיות עיקריות דוגמת לאומיות ערבית ופונדמנטליזם אסלאמי. הקורס יתנהל על פי ציר כרונולוגי, אך בדגש על סוגיות מרכזיות שעיצבו את פני המזרח התיכון.

מטרות הקורס:

- הכרת גוף הידע על ההיסטוריה המודרנית של המזה"ת על פי ציר כרונולוגי וסוגיות מרכזיות
- הכרת אוכלוסי האזור, תרבותם, מוסדותיהם החברתיים והתפתחותם; האידיאולוגיות העיקריות שעיצבו את פני האזור.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- הבנת תהליכים מרכזיים בעיצוב דמותו של המזרח התיכון המודרני
- מעקב אחר תהליכי שינוי ומודרניזציה
- הכרת כלי ניתוח היסטוריים וחשיבותם של מקורות היסטוריים לסוגיהם.

דרישות נוכחות (%) :

בהתאם לנהלי הפקולטה

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- (1) מלחמת העולם הראשונה והרגע הוילסוני
- (2) חבר הלאומים, מערכת המנדטים וקולוניאליזם מאוחר
- (3) מצרים, איראן ותורכיה: עצמאות והתפתחות עצמאית
- (4) תרבות בין מלחמות עולם: רדיו, קולנוע, מוזיקה
- (5) מיעוטים
- (6) בין קולוניאליזם ללאומיות: המרד הערבי, מרד הדרוזים
- (7) המדינות המלוכניות: ירדן ועיראק
- (8) 1948 וגלי ההדף
- (9) המשטרים המהפכנים - סוריה ועיראק
- (10) הקצינים החופשיים וסוציאליזם ערבי
- (11) דה-קולוניזציה בצפון אפריקה
- (12) 1967 וגלי ההדף
- (13) עליית האסלאם הפוליטי בשנות השבעים
- (14) הנפט בשנות השבעים

-
- (15) המהפכה האיראנית
 - (16) לבנון – מלחמת האזרחים
 - (17) משטרים האוטוריטריים – סוריה, עראק
 - (18) מלחמת איראן עראק ושלהי המלחמה הקרה
 - (19) האינתיפאדה ותהליך השלום
 - (20) מלחמת המפרץ
 - (21) אסלאם פוליטי
 - (22) תורכיה תחת ארדואן
 - (23) האביב הערבי

חומר חובה לקריאה:

קטעים מתוך:

אלברט חוראני, תולדות העמים הערביים. תל-אביב: דביר זמורה-ביתן, תשנ"ו.
משה מעוז, סוריה: אל הערביות ובחזרה. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, תשע"א.
יוסף נבו, ירדן: החיפוש אחר זהות תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 2005.
Ghazal, Amal, and Jens Hanssen (eds), *The Oxford Handbook of Contemporary Middle Eastern and North African History*, Oxford: Oxford University Press, 2015.
Cleveland, William L., and Bunton, Martin P. *A History of the Modern Middle East*. Sixth ed. Boulder: Westview, 2016.

פירו, קייס. לבנון: אתגר השונות

1944-2019. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2013.

לפידות-פירילה, ענת. תורכיה: לאומיות במבחן ניגודיה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2013.

רבי, עוזי. סעודיה: ממלכת נפט במבוכי הדת והפוליטיקה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2007.

כבהא, מוצטפא. הפלסטינים - עם בפזורתו. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2010.

ארליך, חגי. מצרים: האחות הבכירה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 2003.

אפל, מיכאל. עראק: מלוכה, מהפכה, רודנות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2005.

אהרונוב, משה, איראן - מקיסרות פרסית למהפכה אסלאמית. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2014.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %

מידע נוסף / הערות:

* הגשת תרגיל אחד בלבד באמצע הסמסטר (30%)